

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

tyv@eduskunta.fi

Asia: HE 15/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle merityötä koskevan yleissopimuksen ohjeiston muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot esityksestä

Suomen Merimies-Unioni SMU ry kiittää mahdollisuudesta lausua esitykseen. Merimies-Unioni on osallistunut merimiesasiain neuvottelukunnan (MAN) kokouksissa esityksen valmisteluun ja kannattaa hallituksen esitystä.

Yleisperustelut luvuista 1–6

Esitys parantaa ja selkeyttää merenkulkijoiden oikeuksia suurelta osin ja pidämme esitettyjä muutoksia kannatettavina. Merimies-Unioni kuitenkin haluaa kiinnittää valiokunnan huomioita hallituksen esityksen kohtiin ja alla esittämimme perusteluihimme.

Merenkulkijoiden yksityinen työnvälitys

Suomessa yksityinen merenkulkijoiden työnvälitys on ollut vielä toistaiseksi vähäistä, mutta odotetaan kuitenkin lisääntyvän. Suomessa on toiminut vuosikymmenet valtakunnallinen keskitetty merityönvälitys työttömille merimiehille.

Varsinais-Suomen TE-toimisto on ollut viime vuodet vastuullinen merityönvälityksen toimija valtakunnallisesti Suomessa. Tämä järjestely on toiminut merenkulun osalta erittäin hyvin.

On erittäin valitettavaa, että kansallista valtakunnallista merityönvälitystä ollaan siirtämässä tulevaisuudessa kuntien vastuulle hoidettavaksi. Näin ollen on todennäköistä, että yksityiset työnvälitysyritykset yleistyvät välittäen merityöpaikkoja jatkossa enemmän. On selvää, että kunnilla ei ole sellaista erityisosaamista, että merenkulkijoiden työnvälittäminen olisi heidän toimestaan tarkoituksenmukaista ja todennäköisesti ostavat jatkossa työvälityspalvelut yksityiseltä merityönvälittäjältä.

Keskitetty valtakunnallinen merityönvälitys on toimiva järjestely, koska alalla vaaditaan paljon erilaisia pätevyys- ja todistuksia ennen työn aloittamista, eikä kunnilla välttämättä ole sellaista osaamista, joka vastaisi riittävästi merialan erityisvaatimuksia.

Merimies-Unioni katsoo, että on erityisen tärkeää säätää vastuut ja velvollisuudet yksityiselle työnvälitysalalle esityksen mukaisesti. Esitetyt säädökset yksityiseen työnvälitykseen tulevat olemaan tarpeellisia selkeyttämään työnvälitysyrityksien vastuita ja velvollisuuksia sekä merenkulkijoiden oikeuksia palveluita käyttäessään.

Mikäli Suomessa yksityinen työnvälittäminen yleistyisi merenkulkussa, on tarpeen myös tarkentaa yksityistä työnvälittämistä koskevia säännöksiä viranomaisvalvonnan näkökulmasta.

Sosiaaliset yhteydet

Esityksen otsikon 6.3 Sosiaaliset yhteydet - Merimies-Unioni katsoo, että esityksessä tulisi määritellä virkistyskäyttöön tarkoitetut sosiaaliset yhteydenpitovälineet mukaan luettuna internetyhteys. Suomi on perinteisesti hyväksynyt / sisällyttänyt kansalliseen lainsäädäntöön myös suosituksina tulleet määräykset, eikä tältä osin ole perusteltua toimia poikkeavasti tämän kohdalla.

Internetyhteyden merkitys aluksen päällä on kasvanut ja kasvaa merenkulkijoiden keskuudessa yhteydenpitovälineenä omaisiin maissa. Omaisiin yhteydenpidon lisäksi toimivan internetyhteyden merkitys sosiaalisena välineenä on alalla tärkeä. Tällä hetkellä yhteydet riippuen missä päin alus kulkee, on paljon vaihtelua, esimerkiksi Raahen edustalla yhteydet eivät toimi tai aluksen kuljettua Kustaanmiekkan ohi, yhteydet katkeavat. Laivaväen vapaa-aika aluksen päällä ei välttämättä ole mahdollinen satamassa olo aikana vaan vapaa-aika voi olla aluksen ollessa merellä, eikä näin ollen ole mahdollisuutta pitää yhteyttä maihin.

Kuten esitykseen on kirjattu, nykyinen kansallinen lainsäädäntö ei tunnista tai määrittele virkistyskäyttöön tarkoitettuja yhteydenpitovälineitä. Esityksessä kuitenkin katsotaan, että välineet sisältyisivät lain 395/2012 13 §:n tarkoittamiin asianmukaisiin välineisiin, mutta yhteydenpitovälineet eivät suoranaisesti käy ilmi lain kohdasta tai perusteluista, joten tämä jää varsin epämääräiseksi kirjaukseksi aiheuttaen tulkinnallisuuksia.

Esityksessä on katsottu, että "asuntoasetuksen" täsmentämistarve arvioitaisiin erikseen ja asetusta mahdollisesti päivitettäisiin yhteydenpitovälineiden osalta.

Asuntoasetuksen täsmentämisen suunniteltu ajankohta ei kuitenkaan käy esityksestä ilmi. Esitämme täsmällisempää kirjausta aikataulun osalta.

Laki merityötä koskevan yleissopimuksen ohjeiston muutoksista (pykälät ja perustelut)

Kannatamme esityksen mukaisia kirjauksia.

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta (pykälät ja perustelut)

Kannatamme esityksen mukaisia kirjauksia.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (pykälät ja perustelut)

Kannatamme esityksen mukaisia kirjauksia.

Laki merityösopimuslain muuttamisesta (pykälät ja perustelut)

Kannatamme esityksen mukaisia kirjauksia.

Helsingissä 19. huhtikuuta 2024

SUOMEN MERIMIES-UNIONI SMU RY

Kenneth Bondas

puheenjohtaja

Joachim Alatalo

liittosihteeri